

ACCIDENTELE UMANE PROVOCATE DE CATASTROFELE NATURALE DIN ANUL 2004 ȘI IMPLICATIILE ACESTORA ASUPRA INDUSTRIEI ASIGURĂRILOR

EC. DRD. CLAUDIU MĂRGINEAN
Universitatea Babes-Bolyai Cluj-Napoca
BRD-GROUPE SOCIETE GENERALE, sucursala Bistrita-Nasaud.
Tel: 0745106921
E-mail: claudiu.marginean@brd.ro

Natural catastrophes and man-made disasters in 2004: more than 300 000 fatalities, record insured losses. The catastrophes recorded by sigma caused directly attributable financial losses totalling more than USD 123 bn. Natural and man-made disasters cost property insurers a total of USD 49bn. This means that just on 40% of the total losses quantified above was covered by insurance.

În urma evenimentelor tragice din data de 26 decembrie 2004, care au lovit 12 state ale coastei Oceanului Indian – tsunami – o mare parte din istoria acestor state s-a afundat în neant odată cu numărul imens de victime. Statisticile publicate la sfârșitul lunii ianuarie 2005 au aproximat numărul morților și al dispăruților la peste 280.000 de persoane; numărul precis al victimelor nu va fi probabil niciodată cunoscut. Amploarea acestei catastrofe naturale a atras simpatia întregii lumi, oferindu-le persoanelor sinistrate asistență socială, medicală, financiară.

Evenimentele din anul 2004, cum ar fi furtunile din zona Caraibelor, cutremurele, accidente navale și atacurile teroriste, au avut ca și consecințe vieți omenești, cu un rezultat tragic pe total an 2004 – peste 300.000 de victime umane.

Catastrofele monitorizate de Sigma au cauzat pierderi financiare totalizând peste 123 miliarde USD. O mare parte a acestor pierderi s-a înregistrat în țările puternic industrializate, unde catastrofele au avut un impact negativ asupra unui grad ridicat de concentrare a activelor private.

În Statele Unite ale Americii, de exemplu, o serie de 13 uragane, printre care amintim Ivan, Charley, Frances și Jeanne, au cauzat pagube materiale de miliarde de dolari. În Japonia au fost o serie de taifunuri precum și cutremurul din 23 octombrie 2004 care a avut epicentrul în regiunea Niigata.

În țările puternic industrializate o proporție considerabilă din valoarea proprietăților private sau ale companiilor private a fost asigurată împotriva pagubelor furtunilor. Ca și rezultat, în Statele Unite ale Americii și în Japonia gradul ridicat al furtunilor din anul 2004 a avut ca și consecințe pierderi ridicate ale asigurătorilor. Astfel, în anul 2004, costul daunelor plătite pentru asigurările de bunuri în întreaga lume a fost de 46 miliarde de dolari.

Daunele plătite pentru asigurările de bunuri au suferit de asemenea pierderi însemnate, ridicându-se la circa 3 miliarde de dolari, având ca și consecință dezastre cauzate de acțiunea umană. Mai mult de jumătate din aceste daune se datorează pe scară largă incendiilor și exploziilor. Asigurările de aviație și cele spațiale au înregistrat pierderi mai scăzute în anul 2004, comparativ cu asigurările menționate anterior.

Dezastrele naturale și cele cauzate de acțiunea omului au costat asigurătorii 49 miliarde de dolari. Comparând cu pierderile totale de 123 miliarde de dolari rezultă că doar 40% din totalul pierderilor cuantificate au fost acoperite prin asigurare.

În anul 2004, Sigma a înregistrat 116 catastrofe naturale și 216 evenimente majore cauzatoare de pierderi ca urmare a acțiunii umane. De câțiva ani încoace numărul ambelor tipuri de catastrofe au arătat un trend crescător. Evenimentul din 26 decembrie 2004 este cel mai devastator dezastru natural din ultimele decenii. Doar în 1970 și în 1976 catastrofele naturale au cauzat sute de mii de morți: în noiembrie 1970 o furtună din Bangladesh urmată de o puternică inundație a avut ca și rezultat 300.000 de victime; în luna mai a aceluiași an 60.000 de oameni au murit într-un cutremur în Peru. În anul în 1976 un puternic cutremur cu magnitudinea M8.2 a distrus orașul chinezesc Tangshan, ucigând 255.000 de oameni.

Furtunile și inundațiile au avut multe victime în anul 2004– 6.700 de oameni au murit în furtuni, 7.300 în inundații. Uraganul Jeanne a ucis 2.900 de oameni în Haiti.

Peste 7.200 de oameni și-au pierdut viața în dezastrele cauzate de erorile umane: accidentele navale majore au însumat 2.100 de vieți omenești - de exemplu, scufundarea feribotului Beringinjaya în Indonezia în luna martie 2004. Incendiile la scară largă și exploziile au ucis peste 1.350 de persoane – cum ar fi explozia vagonului de metrou în Coreea de Nord în aprilie cu cel puțin 161 de victime.

Peste 800 de oameni au căzut victimă atentatelor teroriste: 191 de oameni au murit în atentatul cu bombă din Madrid în stația de tren în 11 martie 2004; cel puțin 338 de copii de școală și adulți și-au pierdut viața în incidentul cu ostatici în Beslan în Rusia.

Totalul pierderilor financiare asociate catastrofelor din anul 2004 se ridică la 123 miliarde USD, din care 120 de miliarde sunt atribuite catastrofelor naturale. Pierderile direct atribuite evenimentului din decembrie – tsunami – se ridică la 14 miliarde USD, aparent cu o valoare moderată însă, având în vedere nivelul redus al valorii proprietăților și al bunurilor, a avut un impact negativ asupra economiei din zonă.

Din totalul pierderilor cauzate de catastrofe în anul 2004, 49 de miliarde au fost acoperite prin asigurări de bunuri. Acesta este un record pentru industria asigurărilor, chiar și în contextul în care rata anuală, începând cu anul 1987, se ridică în jurul sumei de 23 miliarde de dolari. Partea daunelor provocate de tsunami acoperite prin asigurare se ridică la 5 miliarde de dolari, înregistrând un nivel mai scăzut comparativ cu totalul daunelor de 14 miliarde de dolari.

Este importantă și analiza trendului pierderilor înregistrate de societățile de asigurări cauzate de catastrofele naturale și cele influențate de acțiunea omului de-a lungul timpului. Aceste pierderi sunt luate în evidența statisticienilor încă din anii 1980. În perioada 1987 – 2004 pierderile cauzate de daunele plătite pentru asigurările de bunuri, produse ca urmare a catastrofelor se ridicau la 23 miliarde USD pe an. Vârfurile înregistrate cu pierderi de miliarde sunt asociate: uraganului Andrew din anul 1982, atacului terorist din 11 septembrie 2001, cutremurului de pământ Northridge din anul 1994, uraganului Ivan din anul 2004, taifunului Mireille din anul 1991, furtunii de zăpada Lothar din anul 1999. Trebuie menționat faptul că trendul acestor pierderi cuantificate în miliarde de dolari va continua și în viitor.

În anul 2004 discrepanța dintre pierderile din asigurări în țările puternic industrializate și numărul mare de victime în piețele emergente a fost particular aparent: 96% din victimele catastrofelor au murit în Asia unde s-au înregistrat doar un sfert din daunele asigurărilor de bunuri. America de Nord, prin contrast, a înregistrat 2% din totalul victimelor din dezastrele anului 2004 și circa 68% din pagubele asigurărilor materiale.

Vom prezenta în Tabelul 1 catastrofele din anul 2004 după regiuni:

Regiunea	Număr evenimente	Procent (%)	Număr victime	Procent (%)	Pierderi din asigurări (în MUSD)	Procent (%)
America de Nord	46	13.9	7.342	2.4	32.911	67.7
America de Sud	16	4.8	718	0.2	2	0.0
Asia	169	50.9	290.412	96	12.094	24.9

Europa	46	13.9	1.042	0.3	1.203	2.5
Africa	36	10.8	2.666	0.9	577	1.2
Oceania/Australia	5	1.5	39	0.0	1.261	2.6
Spațiul oceanic	14	4.2	216	0.1	578	1.2
Total	332	100	302.435	100	48.626	100

Sursa: Revista Sigma , nr.1/2005.

Desigur, în nici un caz, nu putem compara pierderile în dolari cu pierderile de vieți omenești. Însă, în ianuarie 2005, s-au făcut primele estimări ale pierderilor financiare suferite de economiile țărilor afectate de tsunami.

În Tabelul 2 vom prezenta datele economice ale țărilor economice lovite de tsunami:

Țara	PIB în 2003 (în GUSD)	Pondere turismului în PIB (%)	Impactul estimat al tsunamiului asupra PIB-ului
India	524.4	1.1	-pierderi de 6.5 miliarde USD de capital în producția facilităților și a infrastructurii -pierderi ale producție de 2.1 miliarde USD
Indonezia	208.2	16.6	-0,2% scădere a PIB-ului în 2005
Thailanda	143,106	5.1	-pagube în 6 provincii de 900 MUSD -pierderi de venit din turism: 77 MUSD de la vizitatorii străini, 93 MUSD din turism intern -25% din hotelurile din regiunile afectate distruse sau avariate
Malaezia	103,737	13.3	
Bangladesh	51,675	0.6	
Sri Lanka	18,263	0.7	-100.000 de clădiri și 100.500 de vehicule distruse
Kenya	13,685	NA	
Somalia	913,420	NA	
Tanzania	89,885	NA	
Myanmar	8,398	NA	
Seychelles	0,720	NA	
Maldive	0,696	32.8	-2 ani sunt necesari pentru a revigora economia; sectoarele afectate sunt turismul și pescuitul

Sursa: Swiss Re Economic Research & Consulting, IMF
ADB – Asian Development Bank

Un mod eficient de a reduce repercusiunile financiare ale pagubelor provocate de tsunami este creșterea gradului de acoperire din asigurare. Totuși, gradul de penetrare a asigurărilor pe piețele asiatice emergente este încă scăzut, așa încât veniturile din asigurări nu vor juca un rol major în refacerea după dezastrul provocat de tsunami.

În Tabelul 3 vom prezenta densitatea asigurărilor în țările afectate de catastrofe, primele încasate din asigurările non viață în anul 2003 în USD pe locuitor:

Țara	Densitatea în USD pe cap de locuitor
Indonezia	7.6
Sri Lanka	7.3
India	3.5
Thailanda	38
Kenya	83
Tanzania	1.7
Malaezia	87
Myanmar	0.1
Bangladesh	0.7
SUA	1,990

Japonia	794
Lumea	203

Sursa: Swiss Re Economic Research & Consulting.

Pe de altă parte, gradul de penetrare a asigurărilor în această regiune a arătat recent o rată impresionantă de creștere. De când consecințele tsunami ca și risc de cutremur sunt asigurabile, veniturile din asigurări ar fi un factor activ sau cel puțin un imbold de accelerare a refacerii economice după pierderile masive înregistrate.

În Tabelul 4 vom prezenta lista cu pierderile majore înregistrate în anul 2004 după categorii:

Evenimente	Număr	Procent	Victime	Procent	Pierderi din asigurări	Procent
Catastrofe naturale	116	34.9	295160	97.6	45737	94.1
Inundații	37		7298		361	
Furtuni	48		6781		38175	
Cutremure	13		280859		5657	
Incendii	1		3		2	
Înghiț	11		157		1030	
Grindină	5		2		511	
Alte catastrofe naturale	1		60			
Dezastre provocate de om	216	65.1	7275	2.4	2889	5.9
Incendii, explozii	44	13.3	1330	0.4	1713	3.5
Industrie	15		47		887	
Petrol, gaz	8		157		788	
Hoteluri						
Magazine	4		416		39	
Alte clădiri	12		618			
Alte incendii	5		92			
Dezastre aviatice	14	4.2	507	0.2	586	1.2
Prăbușiri	11		507		105	
Explozii, incendii						
Spațiale	3				481	
Dezastre navale	46	13.9	2100	0.7	512	1.1
Navluri	10		119		247	
Nave de pasageri	32		1932		245	
Tancuri	2		23		20	
Alte accidente navale	2		26			
Dezastre feroviare	20	6.0	632	0.2		0.0
Accidente miniere	14	4.2	690	0.2		0.0
Prăbușiri de clădiri, poduri	11	3.3	328	0.1	41	0.1
Diverse	67	20.2	1688	0.6	38	0.1
Acțiuni sociale	4		188			
Terorism	12		812			
Alte pierderi	51		688		38	
Total	332	100	302435	100	48626	100

Sursa: Revista Sigma , nr.1/2005.

Nu este nici o îndoială în faptul că, este nevoie de măsuri urgente de protecție a mediului înconjurător, prin reducerea emisiilor de gaze asupra mediului ambiant, prin

renunțarea la folosirea combustibililor fosili, dar și prin dezvoltarea noilor tehnologii menite să combată acest trend pe termen lung. Pe termen mediu și scurt acest trend ar putea provoca pierderi și mai ridicate, dacă nu se vor impune standarde stricte în construcții, dezvoltându-se în același timp managementul riscului și al evenimentelor de natura dezastrilor.

Prin acoperirea în termeni comensurabili al riscului actual, asigurările ne dau soluția prevenirii sau diminuării pagubelor produse și ne ajută să suportăm consecințele financiare ale catastrofelor.

Bibliografie:

1. *Revista Sigma* , nr.1/2005.
2. Swiss Re Economic Research & Consulting, 2004.
3. ADB – Asian Development Bank, 2005.